

ΔΙΑΝΥΟΥΜΕ τις τελευταίες ημέρες του 2009, κι όπως συνηθίζεται κάθε χρόνο τέτοιες μέρες, όλοι μας επιχειρούμε ένα νοητό απολογισμό υλικών και συναισθηματικών κερδών και ζημιών της χρονιάς που πέρασε. Εάν τα αποτελέσματα είναι θετικά μακαρίζουμε την τύχη μας, διότι

ευημερούμε σε καιρούς δύσκολους, ενώ εάν ο απολογισμός είναι αρνητικός, το αποδίδουμε στη γενικότερη κατάσταση, η οποία είναι πάντοτε δυσμενής και δυσοίωνη.

Ενώ έκανα τον προσωπικό μου απολογισμό, το μάτι μου έπεσε σε ένα άρθρο εφημερίδας, σύμφωνα με το οποίο το 2010 έχει επίσημα χαρακτηριστεί ως έτος παγκόσμιας φτώχειας. Με κατέλαβε τρόμος στην ιδέα πως όλα τα ανεκπλήρωτα σχέδια της φεινής χρονιάς, που περίμενα να πραγματοποιηθούν μέσα στην επόμενη, θα απειλούνταν από έναν απροσδόκητο εχθρό. Τη φτώχεια.

Είχαμε συνηθίσει τα τελευταία χρόνια να παραπονούμαστε συνεχώς για την πνευματική και πολιτιστική ένδεια, η οποία χαρακτήριζε μεγάλη μερίδα Ελλήνων, που πλούτισαν γρήγορα και συχνά τυχαία, αδυνατούσαν να διαχειριστούν με μέτρο την οικονομική τους ευμάρεια και επιδίδονταν σε εκδηλώσεις ακραίου καταναλωτισμού. Και τώρα ξαφνικά μιλάμε για

παγκόσμια φτώχεια. Η μετάβαση από το στάδιο των νεόπλουτων στο στάδιο των νεόπτωχων ήταν τόσο ραγδαία, που μας αφήνει άφωνους.

Μέχρι χθες αισθανόμαστε προνομιούχοι στην ιδέα πως εκατομμύρια κάτοικοι του πλανήτη αντιμετωπίζουν καθημερινά το φάσμα της πείνας, κι εμείς ευτυχώς δεν ανήκουμε σε αυτούς και φτάνουμε στην Ελλάδα του 2009, όπου το 1/3 του πληθυσμού υποχρεώνεται να τα βγάλει πέρα με λιγότερα από 470 ευρώ μηνιαίως ενώ το 60% των Ελλήνων ζουν πλέον με τον φόβο ότι ένα πρωί θα ξυπνήσουν άνεργοι και πνιγμένοι στα χρέη.

Δε θα προσεγγίσω το θέμα από πολιτικής απόψεως, ούτε θα επικαλεστώ τις θεωρίες έγκριτων οικονομολόγων κι επιστημόνων, άλλωστε αν μπει κάποιος στη διαδικασία να μελετήσει με λεπτομέρεια όλες τις απόψεις, ίσως έρθει αντιμέτωπος με μεγαλύτερη σύγχυση και πολλά ερωτηματικά.

Οι υπέρμαχοι της παγκοσμιοποίησης θεωρούν ότι πρόκειται για μια υποχρεωτική φάση κι ένα παιχνίδι αριθμών μέχρις ότου επέλθει η προγραμματισμένη οικονομική σταθεροποίηση. Οι επικριτές της τη θεωρούν μητέρα όλων των κακών που μαστίζουν τον πλανήτη μας, ενώ οι οικολόγοι αποδίδουν τη θριαμβευτική επανεμφάνιση και σταδιακή επικράτηση της φτώχειας στην κακή διαχείριση του φυσικού πλούτου. Ίσως ο κατάλληλος συνδυασμός όλων αυτών των θεωριών θα μπορούσε να αποτελέσει έναν αποτελεσματικό εργαλείο διαχείρισης του προβλήματος.

Ο ίδιος ο επικεφαλής της Παγκόσμιας Τράπεζας Ρόμπερτ Ζέλικ, με αφορμή τη σύνοδο κορυφής της G20, τόνισε την ανάγκη να δημιουργηθεί

ένα σχέδιο δράσης από τις ισχυρές οικονομίες για μια «υπεύθυνη παγκοσμιοποίηση», όπου θα συνδέονται η ισορροπημένη ανάπτυξη και η οικονομική σταθερότητα με την πρόοδο και τις κλιματικές αλλαγές.

Κι ενώ οι ισχυροί της γης αποφεύγοντας σκόπιμα να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, επιδίδονται σε χρονοβόρες διεθνείς διασκέψεις, όλοι εμείς οι μικροί βλέπουμε καθημερινά το εισόδημά μας να συρρικνώνεται ανησυχητικά και δυστυχώς δεν υπάρχουν ελπίδες για άμεση ανάκαμψη.

Βέβαια εμείς οι Έλληνες, είμαστε μάλλον ιδιαίτερα προικισμένοι από τη φύση, σε σχέση τουλάχιστον με τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, διότι έχουμε αναπτύξει μηχανισμούς προσαρμογής σε όλα τα επίπεδα οικονομικής δυσκολίας. Ακόμη κι όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκότερες, οι ευφάνταστοι κυβερνώντες φρόντιζαν να ψαλιδίζουν επιμελώς τους στόχους και τις φιλοδοξίες μας, οριοθετώντας αυστηρά όρια τις επιχειρηματικές, ερευνητικές ή τις όποιες άλλες πρωτοβουλίες μας.

Επικαλούμενος τη ρήση **«ουδέν κακόν αμιγές καλού»**, θεωρώ ότι τώρα είναι η στιγμή να αναθεωρήσουμε όλες αυτές τις υπερβολικές σπατάλες στις οποίες είχαμε επιδοθεί τα τελευταία χρόνια, στην προσπάθειά μας να νιώσουμε πιο προηγμένοι, πιο «Ευρωπαίοι», πιο καταξιωμένοι. Ήρθε ο καιρός να επιστρέψουμε στα πιο απαραίτητα και ουσιώδη. Ο πολυτελής τρόπος ζωής έχει τεράστιες συνέπειες όχι μόνον στην τσέπη μας, αλλά επηρεάζει αρνητικά και τη γενικότερη συμπεριφορά μας, διότι εύκολα μεταβάλλεται σε αυτοσκοπό και μας απομακρύνει από το πραγματικό νόημα της ζωής, που δεν είναι άλλο από τον ίδιο τον άνθρωπο.

Το κυνήγι της επαγγελματικής επιτυχίας και της οικονομικής ανέλιξης, η έντονη κοινωνική ζωή, η μόδα που εισέβαλε σε κάθε πτυχή της ζωής μας, τα πολυάριθμα τεχνολογικά επιτεύγματα, μας απομάκρυναν ουσιαστικά από τους γύρω μας, διότι οι επαφές μας είναι πλέον τυπικές, κωδικοποιημένες και αυτοματοποιημένες.

Είμαστε στ' αλήθεια φτωχοί, όχι όμως μόνο με τη στενή έννοια του όρου, όχι μόνο γιατί δεν υπάρχουν χρήματα στο πορτοφόλι μας. Είμαστε φτωχοί, γιατί αφήσαμε πίσω μας τον άνθρωπο, για να υποδουλούμε τον καταναλωτή. Υπό την έννοια αυτή δε χρειάζεται να έρθει το 2010 για να μιλήσουμε για την παγκόσμια φτώχεια, διότι ήδη ενυπάρχει μέσα μας και διαβρώνει σιγά σιγά την ανθρωπιά και τον ψυχισμό μας.

Ίσως αυτή η δύσκολη οικονομική κατάσταση να είναι για όλους μας μια ευκαιρία να έρθουμε και πάλι κοντά ο ένας στον άλλο, να μοιραστούμε όλοι μαζί τις ευχάριστες και τις δυσάρεστες στιγμές και να επιστρέψουμε στις πραγματικές αξίες της ζωής.

Όταν αλλάξει ο τρόπος που βλέπουμε τη ζωή, ίσως τα άσχημα της ζωής να πονούν λιγότερο και οι χαρές να διαρκούν περισσότερο.

Καλά Χριστούγεννα σε όλους σας. Εύχομαι το 2010 να μην αναδείξει τη φτώχεια, αλλά να φέρει στο φως τον πλούτο της καρδιάς μας.

Δημήτριος Νίνος
Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας